

OBRTNIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjenstvo za izdajo lista „Obrtnik“
(Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15.
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.— „
posamezna številka . . . 1.50 „

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik dipl. teh. A. Kunstler. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto II.

Ljubljana, dne 1. januarja 1933.

Štev. 1.

V novem letu do zmage!

Značilno je, da si človek nikdar ne predstavlja svoje bodočnosti za tako veliko uganko, kakor baš ob novem letu. Običaj! Pa ni to pojav le pri človeku posamezniku, je to značilnost vse človeške družbe, ki hrepeni ob sklepu računov starega leta zopet naprej po poti do svojih ciljev.

Tudi mi obrtniki gledamo ob novem letu v uganko naše bodočnosti, v uganko, ki pač samo še časovno pomeni uganko, v naših dušah in prepričanjih je že davno tudi za bodočnost zgrajena resnica. Tako gremo v novo leto naprej po poti te naše resnice, ki je za nas postala po dobi nešteti in težkih borb, ko je izdajal brat brata in ga vsled njegovega svobodoljublja in ljubezni do ujedinjenih jugoslovanskih obrtniških vrst in ujedinjene jugoslovanske domovine prišteval v nerazumevanju ali zaslepljenosti v tretjo internacionalo, nezrušljiva in sveta, kakor evangelij nove dobe in luči! Mi jugoslovanski obrtniki gremo odločno in odkrito naprej svojo jugoslovansko pot, ki nam je ne more in ki nam je ne sme nihče več oporekati, da ne oporeka pri tem obstoj temeljnih in najsvetejših narodnih in državnih resnic!

Mati Jugoslavija, Ti si mati svobode zlate, sad krvave borbe v preteklosti, ko so grmeli kumanovski in solunski topovi, zato bo našlo v Tvojem naročju zavetja sleherni misel svobode in samostojnosti, ki ima Tebe in Tvoj narod za svojo najvišjo misel. Mi obrtniki vemo, da si naša edina in edino prava mati, zato tudi vemo, da nam boš v novem letu dala nove vere v nezrušljivost idealov, ki so posvečeni od krvi v dimu smodnika in lomu bajonetov umrlih za svobodo in samostojnost. Naj bo blažena vsaka misel, ki v malem ali velikem izraža Tvoje sanje in Tvoje hotenje — jugoslovanstvo — edinstvo — svobodo!

Mi vsi obrtniki smo Tvoje krvi in v nas si prerodila svoje misli! Nam je svoboda, bratstvo, edinstvo obrtništva, naroda in države nadvse in od tega ne moremo odstopiti tudi ne v krvi, ker bi izgubili Tebe, mati Jugoslavija.

To so naše misli ob novem letu, misli poštene, svobode in resnicoljubne obrtniške duše, ki hrepeni po tem, kar je narodu in državi najdražje in mora zato toliko trpeti.

Srečno in veselo novo leto želi
PAVČIČ PAVEL,
tesarski mojster,
MOSTE pri LJUBLJANI

I. M.:

Naš list ob novem letu.

„Obrtnik“ stopa z današnjo številko v novo leto 1933. Potrebno je, da pregledamo nekoliko dosedanje življenje tega obrtniškega glasila. „Obrtnik“ ne izhaja niti dobro leto, vendar si je pa pridobil v času svojega življenja dovolj simpatij med obrtništvom dravske banovine, katero ga z navdušenjem čita, ter komaj čaka vsake novoizšle številke.

Prva številka „Obrtnika“ je izšla dne 1. marca 1932. V preteklem letu 1932. je izdalo poverjenstvo lista, celokupno 21. številko „Obrtnika“. Medtem sta bili izdani tudi 2 številki lista, kot dodatek k posameznim rednim izdanjem.

„Obrtnik“ je bil izdan kot organ obrtništva dravske banovine v svrhu izpopolnitve vrzeli, ki smo jo pri nas pogrešali v pravcu solidarnega in bratskega nastopa vsega obrtništva Jugoslavije. Poverjenstvo, ki ga sestavljajo naši odlični obrtniški borci iz več krajev dravske banovine, si je bilo svesto ob pričetku izdaje lista, da moramo postaviti „Obrtnika“ na solidne temelje tako v moralnem kot gmočnem oziru. Prva stran; moralno ustvariti tla in temelj listu se nam je popolnoma posrečila, kajti visoko število naročnikov lista (okrog 3000) je dokaz njegove moralne vrednosti za naše obrtništvo. Druga stran postaviti „Obrtnika“ na solidna gmočna tla nam se je pa le deloma posrečila, ker smo pričeli list izdajati v dobri veri in zanašajoč se na plačilo naročnine. Kdor se uživi v razmere, ki se tičejo izdajanja lista, bo prav dobro vedel, da je izdajanje glasila kot je „Obrtnik“ tudi velikega vprašanja v gmočnem oziru. Veseli nas, da so cenjeni naročniki v velikem številu storili svojo dolžnost v tem pravcu, s čemur je bila podana osnova za točno izhajanje glasila. Vendar je pa še tudi mnogo takih, ki svoje dolžnosti niso spolnili in od katerih pričakujemo, da to v najkrajšem času store. Prepričani smo, da je list v moralnem oziru mnogo pripomogel k prebujanju samozvesti med obrtništvom. Hočemo pa delo z listom v tem pravcu še intenzivneje nadaljevati pri čemur nas bo vodilo vseskozi načelo najširšega demokratizma in vpoštevanje želja večine. Delo na čim večji osvoboditvi obrtnika iz njemu nasprotnih tendenc bomo poglobili, za kar so nam vzgled obrtniški bratje iz drugih banovin s katerih moralno pomočjo in njih liskom „Obrtničkim Vjesnikom“ in „Zanatlijo“ nas vežejo najpristrénejši stiki.

Na tem mestu poudarjamo, da smo zelo veseli in ponosni na podpore v moralnem oziru s strani bratov Srbov in Hrvatov, ki nas v mnogem tako moralno podpro, da nam je mogoče vztrajati, pri čemer pa tudi ne postajamo samo vztrajnejši temveč tudi odpornejši in močnejši. Vse to prihaja do izrazitosti v našem „Obrtniku“, ki od dne do dne prejema s strani obrtništva in tudi drugih faktorjev močnejšo zaslombo. Nas to samo veseli, če se spominjamo, da je ob rojstvu „Obrtnika“ bilo izrečeno prokletstvo — brez blagoslova, a „Obrtnik“ kot dete obsojalo na smrt. Danes ob novem letu samo ugotavljamo, da je to rodilo uspeh, ki ni uspeh fraze ali demagogij, temveč pravi izraz obrtniške volje in nje upoštevanja.

Ob rojstvu „Obrtnika“ so bili njega ustanovitelji v zelo težkem položaju, toda svesti si zmage obrtniške samozvesti in pravice niso klonili. Klonilo je že tedaj nekaj naših tovarišev, ki so se pa z rojstvom „Obrtnika“ zavedli kje je njihovo mesto in so se nato pričeli širiti vrste naših dopisnikov iz vsepovsod. Med naše sotrudnike štejemo odlične obrtniške borce, katerim polagoma slede tudi oni, ki se že zavedajo obrtniške samozvesti in verujejo v odločnost ter zmago.

Močno moralno oporo ima list tudi v tem, da ga je Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani proglasilo za svoj oficijelen organ.

To naj bi bil kratek pregled o uspehu „Obrtnika“ do sedaj. Zavedati se je treba, da nam ni bilo mogoče lista izpopolniti v tem času tako, kot je potreba, vendar bomo pa skušali to v novem letu vsled česar naprošamo vse sotrudnike, da nas s svojim čim tesnejšim sodelovanjem podpro, da bomo mogli vstreti vsem strokam in panogam naše obrti. Zahvaljujemo se vsem sotrudnikom, dopisnikom in drugim, ki so moralno podpirali naš list v preteklem letu, obenem jih pa prosimo, da na svojih mestih vztrajajo ter „Obrtnika“ vsepovsod priporočajo v naročitev.

V novem letu 1933. v katerem čaka obrtniški stan mnogo dela na obrtni zakonodaji in uredbah odnosno o izvršitvi istih, pričakujemo od vseh čitateljev in prijateljev lista močne moralne opore v našem započetem delu do osamosvojitve.

Zato vsaka obrtnica in obrtnik na delo!

Srečno in veselo novo leto želi
RADOVAN RUDOLF,
tapetnik in dekorater,
LJUBLJANA, Mestni trg 13

Srečno in veselo novo leto želi
VIDMAR KAREL,
parna pekarna in slaščičarna,
LJUBLJANA, Rimska c. 6

Srečno in veselo novo leto želi
vsem svojim naročnikom in odjemalcem

elektro-tvrdka in trgovina z električnim materialom
IVAN MIHELČIČ, LJUBLJANA
BORŠTNIKOV TRG 1 **TELEFON 27-04**

Vsa pripadajoča svetila in žarnice za električno instalacijo in zvonila, kakor ostali elektrotehnični material dobite po zmernih cenah

Plebiscit za obrtno zbornico.

Ker se je obrtništvo oz. njihove organizacije na raznih zborih v Dravski banovini že večkrat izreklo za samostojno obrtno zbornico, iz nasprotne skupine in raznih krogov, ki so za skupno zbornico, pa se omalovažuje te sklepe zborov, voljo obrtništva in izjave za ločeno obrtno zbornico, ter hočejo na merodajnih mestih prikazati ravno obratno. Vsled tega se je odločilo Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani, da se izvede prostovoljen plebiscit med obrtništvom, kjer naj se ponovno izkaže, da hoče imeti obrtništvo v Dravski banovini svojo obrtno zbornico. V ta namen je podpisano društvo izdelalo podpisovalne pole, opremljene z društveno štampljko in jih razposlalo po banovini na razne obrtnike, njihove zastopnike in društvene zaupnike, da pobirajo podpise pri obrtnicah in obrtnikih, kateri se izjavljajo za sistem ločene, samostojne obrtne zbornice v Ljubljani. Prepričani smo, da je to edino pravilen način, katerega ne bo mogel nikdo več zabrisati in umetno potvarjati. To bo pravi izraz svobodne obrtniške volje za svojo vrhovno obrtniško organizacijo, in tako bodo tudi razni neobrtiški agentje potisnjeni v stran.

Vsi, ki želite podpisati tozadevne formularje za ločeno zbornico v Ljubljani, ali pobirati podpise pri obrtnikih, sporočite to Društvu jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani, da vam pošlje pobiralne pole. Pazite se pa pred neobrtiško skupino raznih prevar in potvorb, ker nas tudi v tem zopet kopirajo.

Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani, Borštnikov trg 1.

Važno:

Zbornica, katero vzdržujemo obrtniki, naj priredi tečaje, v katerih se bodo izobrazili obrtniki za tajnike obrtnih zadrug. Tečaj naj se vrši brezplačno v vseh obrtniških centrih, kjer je sedež dveh ali več zadrug.

V Ljubljani se bode vršil tečaj za kolarsko risanje vozov in avtokaroserij. Obisk tečaja je dovoljen mojstrom in pomočnikom. Informacije se dobe pri Društvu jug. obrtnikov z. d. b. v Ljubljani, Borštnikov trg 1.

Tam, kjer nimajo razvite železne industrije za izdelovanje litih železnih cevi naj si bode za vodo, za pline itd. in imajo na razpolago cement, izdelujejo in uporabljajo azbestno cementne cevi. Azbest je rudnina (kamen), ki se ne kruši in melje v prah, temveč v nitke (predivo). Ta azbest mešan s cementom da tako trdno gradivo, kakor je železobetone.

Z današnjo številko otvarjamo razpravo o mojsterskem zavarovanju za slučaj bolezni, smrti ali starosti. Po novem obrtnem zakonu § 384. je predpisano, da se morajo osnovati mojsterske zavarovalnice. Vsled tega s dela sedaj zavarovalni zakon, zato je dobro, da pride obrtnikova žilja in volja do izraza.

Obrtniki naj se izjavijo, kako naj se obrtnik zavaruje, koliko prispevkov naj plača, kje naj bo zavarovalnica, kdo naj vodi zavarovalnico itd. Toraj iznesite svoje želje in zahteve, da jih zaznajo oni, ki delajo zakone! Članki naj bodo stvarni in ne predlogi.

Dne 4. februarja 1933 bode veliki obrtniški ples d. i. o. z. d. b. v Ljubljani.

Z današnjo številko vstavimo list vsem onim, ki niso poravnali naročnino za leto 1932.

Med zagrebškimi obrtniki.

V Zagrebu živi približno 6000 obrtnikov. Če se računa, da preživlja vsak mojster pomočnika in vajenca, ter ima 4 člansko družino, dobimo 36.000 ljudi ki žive direktno od obrta pri 100.000 prebivalcih.

V minulem letu je vsa obrt trpela vsled pomanjkanja naročil od naročnikov. Letošnje leto jim je bil kronan uspeh 25letnega dela, to je, izvojevali so samostojno „Obrtno zbornico“, ali kakor jo zagrebčan imenuje „Obrtna komora“. Mišljenje, ki je vladalo v prejšnji trgovski zbornici je dalo često povod za razprtije med trgovci, industriji in obrtniki, osobito, ker se obrtne volje od trgovcev in industrijcev ni upoštevalo. Pod novo „Obrtno zbornico“ v Zagrebu pripada približno 26.000 obrtnikov. Do sedaj je bila njih prava obrtniška borbena organizacija „Savez hrvatskih obrtnika“, potom katere zveze so si priborili obrtniki večino pravic, ki bi jih sicer še ne imeli.

Osobito težko je bilo pretečeno leto prizadeta čevljarska-kožarska stroka. Večina teh mojstrov je morala odpustiti vse svoje zaposlene ljudi, ker niso imeli naročil. Vzrok temu je velik uvoz tujih čevljev in konkurenca domače industrije.

Krojači se pritožujejo čez krizo in na slabe plačnike, še več pa čez trgovce, ki prodajajo konfekcijsko robo. Mnogi, ki so sedaj nosili po meri narejene obleke, jih kupujejo sedaj gotove, pa čeravno so slabše. V glavnem gleda sedaj vsak naročnik na nizko ceno, ker še to težko plačujejo. Za slabe plačnike se vodi črna knjiga, kamor se zapiše vsak, ki ostaja dolžan pri krojačih. Tudi krojačice se pritožujejo, da je bilo letošnje leto zelo slabo in da jim odvezemajo delo šušmarice. Klobučarska obrt trpi mnogo radi domačih tovaren klobukov, katere imajo visoko zaščitno carino, a same tovarne v Jugoslaviji so zvezane v kartelu. Od tega kartela morajo klobučarji kupovati predrage „stule“ in tako so klobuki od klobučarjev in modistinj dražji, kakor od industrijalca.

Elektro inštalaterji so mnogo izpodrivani od mestne občine, katera konkurira privatnim mojstrom. Tudi nova obrt „avto-mehaničariji“, katero obrtni zakon še ne predvideva, trpi veliko pomanjkanje dela. Ta obrt se imenuje pravilno hrvatski „fino-kovaštvo“ in se je zelo razvila, vsled tega je konkurenca zelo velika.

Gradbeni obrtniki so tudi zelo nezadovoljni. Med te se prištevajo stavbenike, klesarje, kleparje, ključavničarje, kovače, mizarje, tesarje, krojce, soboslikarje, zidarje itd. Vsi ti obrtniki, ki so sicer bili zaposleni, se pritožujejo, da ne morejo priti do denarja. Med vsemi temi obrtniki se je razvila poleg vsega še velika nesolidna konkurenca, ki manjša že itak slabe zaslužke. Ta obrt smatra za stanu opasno „osnutek zakona o pooblaščenih inženirjih“.

Krizo in pomanjkanje denarja čutijo tudi mesarji in peki. Mesarji imajo mnogo manj odjemalcev, ker ljudje se preživljajo vse bolj skromno, kakor v prejšnjih časih. Peki trpe osobito vsled visokih odmerjenih davkov.

Težke skrbi imajo tudi brivci, katerim posel ne uspeva več tako, kakor preje. Temu je krivo to, ker se mnogi brijejo sami in ker so se brivski aparati toliko pocenili.

Vsled nesolidnosti nekaterih se nima zaupanja v obrtne izdelke. Iz tega sledi, da se mora pri podeljevanju koncesij polagati več pažnje na mojsterski izpit. Kar se tiče šušmarstva, jih ne štiti ne občina in ne druge oblasti, zato se je ono zelo močno razvilo. Zadrugni pokret je usmerjen v glavnem v ustanavljanje 1. skupnih nabavljalnih zadrug, 2. kreditnih zadrug in 3. prodajnih zadrug. Tudi strokovno šolstvo se bode zboljšalo tako, kakor ga bodo obrtniki sami zahtevali in uvideli za potrebo. Do tega jim bode pripomogla novo ustanovljena „Obrtna zbornica“ v Zagrebu, kjer so si sedaj obrtniki sami svoji gospodarji in, v kateri ne bodo več neobrtniki odločali o usodi obrtnega razvoja.

A. K.

Srečno in veselo novo leto želi
FUCHS ANTON,
kleparstvo in kritje lesa-cementnih streh,
LJUBLJANA, Gospodetska c. 16

Srečno in veselo novo leto želi
KUNSTLER — LJUBLJANA
pri tobačni tovarni
KOVAŠTVO — KOLARSTVO
podkovanje konj, izdelovanje vozov, avtokaroserij — izvršujemo vsa popravila

Mi Blejčanje.

Stopamo v novo leto. Naše obrtniške organizacije smo skušali strniti v enotno fronto, kar se pa to leto radi raznih podtikanih ovir še ni moglo izvršiti. Novi obrtni zakon nam nalaga dolžnosti, katerih kot posamezniki ne bomo zmogli, toda, če si drug drugemu pomagamo, bomo demo šele popravili to, kar so naši bivši voditelji zavozili. Tem našim voditeljem smo tako brezskrbno zaupali, da nismo videli, kako nam stiskajo obroč na naše starodavne obrtne pravice. Tako so zakrivali ti voditelji nad nami podeželskimi obrtniki nečastno stanovsko dejanje. Sedaj se šele zavedamo, da smo jim držali leste, po kateri so zlezli v visoko stoječe korito, kjer imajo zavarovan hrbet.

Naša stanovska udruženja vršijo svoje težke dolžnosti tako, kakor hoče trgovska zbornica v Ljubljani. Trudijo se lajšati težke obrtne prilike svojim članom obrtnikom. V delavnicah nimamo dela, v denarnicah nimamo denarja. Časa imamo dosti in tega hočemo uporabiti za izobrazbo. Naši agilni domači voditelji so nam preskrbeli razne poučne tečaje in v teh si iščemo našo uteho in pozabljenje na hudi čas. Mnogokrat sprevidi načelnik te ali one zadruge, da bi se dalo to ali ono stvar napraviti lepše in boljše, toda vežejo ga paragrafi in vežejo ga razni usiljeni ljudje.

Ustanavljamo si svojo podružnico „Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino na Bledu“ in imamo pri centrali v Ljubljani vpisanih že preko 100 članov. Naše ustanavljanje podružnice je naletelo na razne neprilike, saj pravila so bila vložena že preko 6 mesecev in so bila ta mesec odobrena. Tudi list „Obrtnik“ je pri nas zelo razširjen, na njega je naročenih nekaj več kot 130 obrtnikov iz našega kraja in vsako številko lista vedno prav nestrno pričakujemo.

Za podružnico d. i. o. imamo tudi že zbranih 18 obrtnikov-godbenikov, kateri se pridno in uspešno vadijo pri g. Hudoverniku, krojaškemu mojstru na Bledu. Naša podružnica ima v svojem programu ustanovitve Kreditne zadruge v zvezi z Zanatsko banko v Beogradu. To si želimo vsi obrtniški krogi pri nas, ker pri nas ni tekočega denarja in to je glaven vzrok brezdelja. Naš cen-zurni odbor je sicer že posredoval 1 milijon kredita pri Zanatski banki, vendar je to še vse premalo, ker naš radovoljški srez je zelo obsežen na denarja potrebnih obrtnikov.

Namen naše podružnice je nadalje sodelovati in sodelovati pri vseh gospodarskih ustanovah in vzgojnih priklakah, ter hoče sodelovati tudi v pri-jateljskem smislu z vsemi zadrugami in vsem obrtništvom v banovini odnosno v vsej državi, kar je glavni namen društva jugoslovanskih obrtnikov. Zato obrtniki, sodelujte z nami, če hočete uživati tudi koristi.

Mi blejski obrtniki in obrtniki iz vse gornje in spodnje Gorenjske, s katerimi delujemo roko v roki pozivamo tem potom vse ostale slovenske stanovske tovariše, da se priključite naši mladi, sveži in pošteni organizaciji. Kadar bode treba in, ali ko uvidite to sami, vas prosimo, da z nami delujete in glasujete tudi v novem letu 1933., saj to bode prineslo našo svobodno „Obrtniško zbornico“, katera nas bode postavila enakovredno in visoko k svobodnim srbskim in hrvatskim obrtniškimi tovarišem.

Jan Matevž, kovaški mojster, Bled.

Društvo Jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino v Ljubljani
sklicuje

USTANOVNI OBČNI ZBOR

podružnice društva Jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino na Bledu v petek, dne 6. januarja 1933. ob 2. uri popoldne v mali dvorani Sokolskega doma na Bledu.

Dnevni red:

1. Pozdrav in nagovor predsednika Društva jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino v Ljubljani.
 2. Poročilo funkcionarjev pripravljalnega odbora Društva jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino, podružnica na Bledu.
 3. Čitanje in sprejetje pravil.
 4. Volitev odbora.
 5. Volitev delegatov za Društveni občni zbor.
 6. Določitev članarine.
 7. Raznoterosti.
- K obilni udeležbi vabj odbor vse Blejske in okoliške tovariše obrtnice in obrtnike.
Z obrtniškim pozdravom

Za odbor Ljubljana:

Lovro Pičman, s. r.
t. č. predsednik.

Za pripravljalni odbor na Bledu:
Jemc Franc, s. r. Jan Matevž, s. r.
t. č. tajnik. t. č. predsednik

Prosimo, poravnajte naročnino za list, ker naš list nima nikakih denarnih podpor iz obrtniških fondov za tiskanje in razpošiljanje časopisa.

Srečno in veselo novo leto želi
vsem tovarišem obrtnikom in
obrtnicam
**DRUŠTVO JUGOSLOVANSKIH
OBRTRNIKOV**
za Dravsko banovino,
podružnica BLED, prip. odb.

Blejski čevljarji.

Čevlarska obrt ima na Bledu 14 mojstrov, kateri zaposlujejo sedaj pred prazniki, ko je največja sezona samo 4 pomočnike in 3 vajence. Temu je kriva konkurenca uvoženih in domačih tovarniških izdelkov. Preje smo imeli vsaj nekaj flikarije, sedaj je šla pa še ta v nenasitno mošnjo kapitalistov.

Kaj nam manjka? Manjka nam večje samoodločbe v vseh naših organizacijah. Potrebno je, da obrtniška beseda toliko zaleže, kolikor zahteva. Proč s tujo konkurenco, da bomo domačo potrebo čevljev krili domače obrtnike in pomočniške roke, sicer smo primorani iti med šušmarje.

N. E.

DRUŠTVO OBRTRNIKOV NA JESENICAH

želi svojemu članstvu v letu 1933.
mnogo več uspeha tako v delavnicah
kot naših organizacijah in kliče,
vsi složno na delo do popolne zmage

Obrtništvo na Jesenicah.

Pred seboj si razgrinjam veliko karto, v kateri je narisana ves naš obrtniški pokret v letu 1932. Ker je ta karta tako podrobno izdelana, jo hočem za danes nazivati „Življenje vid“, saj so na njem zabeležene same dobre in slabe preizkušnje naših obrtnih tovarišev in tovarišic, — preizkušnje, katere nas strogo pozivajo k enotnemu in složnemu delu v naših organizacijah. Šele tedaj, ko bomo postali tudi dejansko tako veliki kot smo v resnici, šele tedaj se bode moglo računati na boljše razmere v naših delavnicah. Moja želja je, naj skušajo v novem letu 1933. zavedni obrtniki spreobrniti vse nezavedneže v pravo obrtniško vero, ter jih poučiti kaj smo obrtniki. Pri pozdravu prihodnjega novega leta si moramo zato zadovoljnejše pogledovati karto kakor danes.

Pogled na obrtniški življenjski pisan v naših treh organizacijah je zadovoljiv. Na njem najdemo veliko delo za posamezne organizacije, v pretežni večini pa delo za dobrobit celotnega obrtnega stanja v dravski banovini. Le eno je, kar najdemo slabega v našem organizatoričnem delu in to je dejstvo, da naš obrtnik prerad veruje raznim taktim, ki so najmanj poklicani, in jim je gotovo naš obrtniški blagor tudi najmanj pri srcu. To so neobrniki, ki hočejo biti naši voditelji. Toda tu tovariši in tovarišice se hočemo izpopolniti v letu 1933. tako, da se zdrami sleherni, tudi tisti obrtnik, ki se ne more ali ne sme, ker mu to narekuje morda dana obljuba. Za nas poštene obrtnike ni danes nič drugega merodajno, kakor, na delo za pridobitev zakonito nam priznane samostojne ustanove, naše „Obrtne zbornice“.

In tedaj tovariši, bo ležala pred nami še lepša karta noveletne bilance. Na njej bode procvit v naših delavnicah in našega gospodarskega stališča. Nerazveseljivo sedanje stanje je, da moramo naše obdarovati za novo leto le kot sirote. Žalostno je tudi dejstvo, da tisti, ki pravijo, da jim je blagor obrtništva pri srcu, ne moremo privoščiti najpotrebnejšega. Ali morda zato, ker smo obrtnikovo delo izvršiti vsakdo, ali morda zato, ker smo intervenirali ponovno v zaščito našega obrtnika, pa je posegel vmes tisti, ki priporoča inozemske obrt-

ne izdelke in jih prodaja. Ali je naš dobiček to, ker naše obrtnikovo delo izročajo v izgotovitev neobrnikom. Ali je to 200—300% zaslužek, da dele podpore le takrat, ko je njim v korist in za zamašenje ust podkupljivim obrtnikom. Zahtevajmo in odločimo se vendar enkrat za samoodločbo pod zaščito zakona, da bomo edini, složni in nepopustljivi. Takrat dragi moji, ne bode več mirovalo težko kladivo, takrat ne bode več ugasnile kovaške peči, nič več ne bo uničevala rja lepih strojev v še prednedolгим časom tako ponesnih mizararskih delavnicah.

Tedaj, ko bomo delali obrtne izdelke samo obrtniki, še vedno ne bo znašal naš dobiček 25%, toda živeli bomo zadovoljno. Naše družine in pomočniki, ki sedaj obupani in objokani tava brez dela, bo veselo žvigžal pri strojih, ki bodo zapeli pesem našega življenja. Tudi ti domovina, dobila boš v nas le svoje zveste čuvanje, ampak tudi zate bomo šli podvojeno na delo, ker si nam tudi ti dala po naših željah zopet moč in veselje, ker nam bodeš dovolila, da se smemo za svoj vsakdanji kruh boriti po svoje.

Mnogo dragi moji, bi Vam narekoval iz te karte v našem gospodarskem oziru, ali znano Vam je itak vse, zato mi dovolite, da vam še posebej kličem: Bodimo dobri Jugoslovani in neustrašeni borci, zaupajmo našim svobodno izbranim voditeljem, bodimo jim povsod in vsikdar v pomoč do izvojevanja naše stanovske pravice, naše „Obrtne zbornice“.

Tovariši in tovarišice, v Novem letu naj bo naša zmaga in Vi naši borci in naši voditelji računajte vedno na nas Gorenjce, da bomo čimprej mogli za klicati v naših delavnicah: „Naš up se je izpolnil!“ naša vera nas ni varala.

Ivan Gogala, načelnik krojačev in krojačic, predsednik Obrtnega društva itd., Jesenice.

Uprava združbe
KROJAČEV IN KROJAČIC
za srez Radvljico na Jesenicah
želi svojim članom-nicam
srečno in zadovoljno novo leto

Srečno in veselo novo leto želi svojim
članom-nicam

Uprava kolektivne zadruga
okraj Kranjska gora na Jesenicah

Srečno in veselo novo leto želi

PINTAR JOSIP,

vozni in podkovni kovač,
za zdrava in bolna kopita,

LJUBLJANA, Rimska cesta št. 17

Resnici na ljubo!

Obrtništvo logaškega sreza obvešča tiste gospode, kateri ste nas hoteli terorizirati na obrtniškem zborovanju v sokolskem domu v Dolenjem Logatcu, da smo sili vaših zavijanj. Sami ste se prepričali, da obrtništvo ni na Vaši strani, temveč da zahteva samostojno obrtniško organizacijo v celi državi ter svojo samostojno obrtno zbornico v Dravski banovini.

Nič vam ne pomaga pomoč dnevnega časopisa z netočnimi poročili. Časa obrtniškega nezadovoljstva je polna. Njemu ne morejo več pomagati razne obljube ker obrtništvo zahteva dejanj! Teh dejanj pa mu skupna zbornica ne more in ne bode nikdar nudila, kajti po evangeliju ki pravi: „dvema gospodariema je nemogoče služiti“, zato tudi skupna zbornica ne more zadovoljiti nas vseh treh: trgovine, industrije in obrtnikov.

Gospodu, ki je na tem zboru predsedoval brez da bi bil zato izvoljen od nas obrtnikov, pa svetujemo, da ob drugi taki in enaki priliki vzame s sabo očala, oziroma, da si jih nabavi, da bode znal ločiti kdo je učenec, kmet, in kdo je obrtnik. Mi obrtniki pa bomo do to dobro pomnili in si bomo ob prvi slinili priliki izvolili res predsednika, ki nas bode znal ločiti od učencev itd. Ugotavljamo dejstvo, da ta gospod, ki je že pred zborovanjem trobental, da ima večino obrtništva za sabo, je bil tako osamljen, da ni zamogel postaviti niti rediteljev. Vendar pa je zelo žalostno, da je taisti gospod moral javno pri zborovanju priznati da podpira šušmarstvo. Tovariši obrtniki tudi to si moramo zapomniti, te vrste ljudi je treba prezirati že radi tega, ker šušmarji služijo, a mi ubogi obrtniki pa plačujemo davek.

Vsak komentar pa je odveč!

Obrtniški zbor v Logatcu.

Novo imenovani podpredsednik zbornice Rebek, dr. Pretnar in tovariši... niso dobrodošli.

Za dan 18./XII. 1932 je sklical g. Petkovšek zborovanje obrtnikov in podpisal na vabila 6 zadruge. Dve zadruge sta se že pritožili na sresko načelstvo, ker se jih je podpisalo brez, da bi zadruge bile vprašane na svoj pristanek.

Po dveurnem burnem in zelo mučnem pogajanju za Rebeka in Pretnarja je dobil konečno besedo g. Košak iz Ljubljane.

Govoril je nato g. Košak, dr. Pretnar se je pa moral vvesti na svoje mesto in obmolknil, ker je bila to obrtniška volja in želja. G. Košak povdarja naj se davki najmanj za polovico znižajo, ker obrtniki plačujemo preveč davka v razmerju z drugimi poklici. Vse davke, ki so v zaostanku naj se črta, ker obrtniki nimajo niti toliko dohodkov, da bi jim zadostovali za lastno skromno preživljanje. Nadalje omeni, naj se kaznuje tudi one, ki naročajo delo pri šušmarju in naj imajo obrtne zadruge pravico šušmarje kaznovati. (Sledilo je gromko odobravanje.)

Naslednji govornik je bil g. Cankar iz Žirov. Pravi, da mu je žal, da se zborovanje ne vrši tako, kakor bi bilo v interesu obrtnikov. (Čulo se je izmed obrtništva — podk...) Govornika se ni moglo več razumeti, ker je nastalo zopet glasno protestiranje češ, da govornik ne govori v interesu obrtnikov.

Nato se priglasil k besedi g. Krapež, kateri je govoril o davkih. O mojstrskem zavarovanju je govoril g. Rebek in je izjavil med drugim: Jaz predstavljam danes vašo nadzorno oblast in zbornica vam bode določila kako višino prispevkov pri obveznem zavarovanju bo prenesel obrtnik. Obrtnik so vpili: kaj nam hočete rezati zopet naš kruh in so ga v govoru popolnoma prekinili.

Za g. Rebekom je govoril g. Pičman o mojstrskem zavarovanju z zahtevo, da naj se izvede izključno avtonomno po banovinah odnosno po okrožnih odborih, srežih ali pa združbah. Predpogoj temu je, da upravo dobi v roke obrtništvo. Predno pa preide do kakih odločitev je nujno potreba, da se izdela osnutek mojsterskega zavarovanja, kateri naj se priobči v obrtniških strokovnih listih, da ga obrtništvo spozna. Podobne osnutke je že zdavnaj napravila organizacija beograjskega obrtništva, katere brošurice je prejelo Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani in jih odposlalo na vsa zadruga načelstva in obrtna društva, kakor tudi na zbornico TOI v Ljubljani, potom katerega je lahko napraviti primeren osnutek. Govornik povdarja, da bi se moralo šušmarstvo bolj radikalno zatirati ter naj bi imele združbe odločilno moč na kazni šušmarjev. Po največkrat se dogodi, da predno pride preiskava v polen tek, se šušmar že izogne zasledovanju. Dalje omenja g. Pičman, kako težka nekatera socialna bremena predvideva novi obrtni zakon, kateremu je krivo najbrže to, ker nismo imeli zadosti dobrih in močnih vrhovnih obrtniških organizacij, ki bi morale obrtništvo ščititi, kakor jih ima n. pr. delavstvo potom svojih zbornic itd. kakor tudi ostale druge panoge. Omenja tudi, koliko manj šušmarjev bi bilo sploh, ako ne bi prišel „Bata“ v našo državo, ker bi se s tem ne preživelo samo tisoče čevlarskih mojstrov in pomočnikov, pač pa še mnogo ostalega delavstva ter bi tudi država ne imela vsled tega nikake škode, ker bi dohodki, ki jih črpa potom „Bate“ lahko dobila od domačih mojstrov in delavcev ter bi ji tudi ne bilo treba dajati za brezposelne podpore. G. Pičman povdarja, da vse to, kar se obravnava danes, se je obravnavalo že skoraj na vsakem zborovanju skozi desetletja in desetletja nazaj. Obravnavali so že stari obrtniki pred nami, toda z obžalovanjem ugotavljamo, da so bili uspehi zelo majhni, v mnogem jih pa sploh ni bilo. Če hočemo res imeti obrtniki kake uspehe, se nam je treba organizirati v skupni obrtniški fronti v celi državi in le tedaj bomo kos raznim takim nadlogam, kakor „Bata“, kajti v organizacijah skupno s trgovci se raznih „Bat“ gotovo ne bomo mogli izogniti. G. Pičman izjavlja: odklanjamo ona demagoška zavijanja, češ da mi rušimo skupnost, kajti to skupnost rušijo oni, ki to nam podtikajo. Izjavlja: mi onih ne prigovarjamo naj se pridružijo oni nam, toda naj vstopijo zopet v isto vrsto, katero so sami načeli pred nami in to v vrsto samostojnih obrtnih zbornic in takrat bo obrtništvo v državi edino in ne bo imelo nikakih razdiralcev ter ugotavlja, da bi med obrtništvom ne prišlo do nikakih borb in prerekani, če bi bili ostali na mestih, katere so zavzemali. Treba se jim je le povrniti na isto pot in skupnost jugoslovanskega obrtništva je zagotovljena. Nadalje omenja, ako pogledamo ostale obrtne zbornice v državi: Beograd, Banja Luka, Osijek, Sarajevo, Skopje, Zagreb in Novi Sad, kjer je bila pred kratkim izglasovana, tedaj je razvidno, da so po celi državi predvidene samostojne obrtne zbornice, le med nami Slovenci so še razni ljudje, ki to skupnost trgajo in begajo obrtništvo, vsled česar bi se znalo zgoditi, da bi slovenski obrtniki ostali osamljeni pod komando neobrnikov. Zato-rej izjavlja g. Pičman, da dokler obrtništvo ne bo

Obrtniki! Obrtnice! Pristopajte kot člani k Društvu jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino, katero Vam oživlja potlačen stanovski ponos.

v svojih obrtnih zbornicah in nastopalo skupno z ostalim obrtništvom v celi državi, toliko časa so vse naše želje zastonj ter se bodo izkoriščali drugi na naš račun ter apelira na skupnost jugoslovanskega obrtništva v vrhovnih obrtniških organizacijah v svojih obrtniških zbornicah, katere naj vodijo obrtniki sami in tako spoznamo mi pravo obrtniško skupnost. Za govorom je sledilo odobravanje in enodušno pritrdjevanje za samostojne obrt. zbornice.

Naslednji govornik je bil g. Igljč. Poslušal ga ni noben zborovalec, temveč slišali smo le, da je na drugem koncu g. Sinkovec iz Žirov zahteval od g. Rebeka naj mu pojasni kje so njegove tri delnice od Zanatske banke, ki mu jih je poslal G. dr. Pretnar je prišel k g. vodju zbora Petkovšku in mu rekel. Takoj zaključite zborovanje, sicer pride do glasovanja in bomo se bolj vidno poraženi, kar bi prišlo v časopisje.

G. Petkovšek je takoj vstal in ne glede, da je govoril njihov govornik g. Igljč v sredi njegovega govora zaključil to zborovanje, katero se je vršilo brez vednosti nekaterih zadrug, ki so bile kot sklicateljice podpisane.

OBRTNIKI IZ LOGAŠKEGA SREZA,

želimo vsem borecem za
Samostojne obrtne zbornice
Srečno in veselo novo leto.
OBRTNIKI VSEH STROK

Srečno in veselo novo leto želi
restavracija
NARODNI DOM,
CELJE, Dečkov trg

Srečno in veselo novo leto želi
KVAS IVAN,
fotograf,
CELJE, Dečkov trg 3

Srečno in veselo novo leto želi
FRANJO DOLŽAN,
galanterijsko in stavbeno kleparstvo,
konces. vodovodni instalater,
CELJE

Celje ob novem letu.

Obrtniški položaj v celjski okolici in Celju samem je v splošnem v letošnjem letu v vseh strokah skrajno nezadovoljiv. Vzrok je v glavnem splošna gospodarska stiska in neugodna gospodarska konjunktura. K temu je v veliki meri tudi krivo vsestransko razpaseno šušmarstvo, kateremu oblastva v premali meri polagajo pažnjo, oziroma v velikih primerih sploh ne kaznujejo krivca, ali pa se ga celo še od takih strani krije. Priporočati bi bilo, da se vse zadruge v tem zedinijo, da mora imeti vsak obrtnik oziroma član zadruge obrtno žepno legitimacijo, katero izda pristojna zadruga. Dalje naj se napravi na bansko upravo resolucija oz. zahteva potom vseh zadrug, da se končno izda uredba na podrejene oblasti, da se šušmarjem pri zasačenem delu, ako se ne izkažejo z gori navedeno legitimacijo, zapleni takoj vse orodje in material in občutno kaznuje, ker le tako bomo prišli tej za obrtnišvo najbolj škodljivi zalegi do dna.

Opaža se čimdalje v večji meri, da mojstri odlagajo svojo obrt in to z vidika, ker šušmarji nemoteno izvršujejo obrt, ravno tako kot obrtnik mojster, ki vzdržuje ves svoj aparat, da ne omenjamo številčne družine, poleg tega plačuje pa še davke in druge dajatve, kar šušmarju vse odpade.

Posebno zadene obrtnika izrabljanje današnjega položaja s tem, da se vsak naročnik pri plačilu izgovarja, da vsled krize ne dobi (ali radi zapora v banki) denarja, čeravno sedi na njem.

V splošnem je opaziti, da plačujejo manj dobro situirani ljudje bolj točno kot oni, ki hočejo imeti dobiček svojega kapitala od obresti. Če je le mogoče ti zadržujejo plačilo računa, da se s tem okoristijo.

Čevljarska stroka posebno občuti pri nas v Celju hudo konkurenco tvrdke Bata. So slučaj, ko so preje čevljarski mojstri delali z 5—10 pomočniki, danes pa že s samim vajencem nima kaj delati.

Krojaški stroki ravno tako konkurira neka industrijska tvrdka, pa tudi konfekcija in trgovci. Saj je danes že vsak trgovec izdelovalec oblek, pa če prav nima obrtnega lista.

Obrtnišvo je v splošnem prišlo do spoznanja, da je naša rešitev edino v samostojni Obrtni zbornici, v kateri bomo sami ščitili naše interese, napa neobrniki, ki so nas prodali industriji in s tem skoraj uničili našo obrt. Upamo, da pride kmalu dan, ko bomo zopet lahko ponosni da smo obrtniki, zato pa je treba, da v svojih obrtniških organizacijah strnemo svoje sile, ker le tako bomo postali močni, da dosežemo svoje cilje za samostojnost obrtništva in boljšo bodočnost nas vseh.

Z obrtniškim pozdravom

Holobar Stojan.

Jakob Kovač.

Srečno in veselo novo leto želi
FRIC IVAN,
bandagist in rokovičar,
CELJE, Slomškov trg št. 4.

Srečno in veselo novo leto želi
BUČAR ALOJZ,
zlatar in draguljar,
CELJE, Slomškov trg

Srečno in veselo novo leto želi
I. KNECHTL,
krznar,
CELJE, Slomškov trg 1

Srečno in veselo novo leto želi
JOS. JAGODIČ,
špecerija in železnina,
CELJE, Glavni trg - Gubčeva ul.

Srečno in veselo novo leto želi
Belak Franc

oblastveno koncesijonirano instalacijsko podjetje za elektriko, centralne kurjave in toplovodne naprave,

CELJE, Prešernova ulica šte. 3

Srečno in veselo novo leto želi
BORNŠEK VEKOSLAV,
trgovina s specerijo in kolonijalnim blagom,
CELJE, Prešernova ulica šte. 3

Srečno in veselo novo leto želi
PLEVČAK JOSIP,
čevljarna „Brzopodplat“,
CELJE, Kralja Petra cesta

Srečno in veselo novo leto želi
RAVNIKAR IVAN,
veletrgovina barv, lakov in firnežev,
CELJE, Kralja Petra c. 21

Srečno in veselo novo leto želi
J. JELENZ,
trgovina z usnjem in surovimi kožami,
CELJE

Srečno in veselo novo leto želi
S. HOLOBAR,
slikar, črkoslikar, pleskar in ličar,
CELJE, Za Kresijo 4a
Telefon interurban 137

Novoletnica - obrtnim silam.

... Ko nam je takole divno in bogastva polno naravo ogrnil beli zimski snežni plašč in nam dan za dnem monotono vije ostru burja, takrat se nagiblje leto in mesec dvanajsti k svojem zaključku. Naduse blagodejno pa je ob takšnem času žetiti v gorkem kotičku, ter v dolgih in ne preveselih večerih razglabljal o minulem enoletnem življenju v sedanji, popolnoma razrvanih gospodarskih razmerah, ki nam tako kruto kljujejo v naše bedno obrtniško življenje. Vedno nam vsiljujejo upaževanja vredno rešilno bilčko: „Je pač križa“ —! Ta rešilni izraz vsega hudega in zla obrtnega stanu nam je, kar tako, v uteho v svrhu lažjega žalostnega pogina v naši sedanji bedi.

... Da — da! — „Ti“ veličastna narava pa, ki blagruješ z nami, ter nam trošiš in siplješ od vseh strani bogate in obilne darove na našo pot — ti se ne strinjaš s takšnimi upeljanji novotarjami, ki jih ustvarjajo tvoji samozvani udje, nevredni Tvojega blagoslova, ker Te tako podlo žali, in svoje sotovariše izrabljajo.

... Kar delo tisočletja je ustvarjalo izza pridnih, vstrajnih, neumornih obrtnikovih rok je plod izčrpane človeške vztrajnosti in pridnosti — to je naše — to pripada nam — kljub temu pa imamo dolg dan borbe s prikritim sovražnikom. Toda naše vrste so pogumne, odločne in enotne, mi obrtniki smo ostali čili, bistri in pošteni kljub spoznanju zlobe vseh zmot.

Vzdramljenje samozvesti človeka obrtnika prihaja in vstaja. Novo leto bode naše leto odrešenja. Uresničenje naših idej ni več daleč in mi se tega zavedamo. Zatorej sleherni, ki si prezrt, zaničevan in teptan z radostjo in s pošteno odkritim srcem na plan!! „Kar naše je, pripada nam!“

Fric Viktor, Celje.

Srečno in veselo novo leto želi
BRUS RUDOLF,
modno krojaštvo,
LJUBLJANA, Šmartinska c. 15

POZOR GG. TRGOVCI IN OBRTNIKI!
Pločevinaste predmete dobite najceneje pri
KAROL HRIBERNIK,
kovinostiskarstvo,
LJUBLJANA VII, Žibertova ul. 27
Izdelujem vsa v stroko spadajoča dela po naročilu in načrtu in se priporočam. — Delo solidno!

Koledar.

Društvo jugosl. obrtnikov za Drav. banovino v Ljubljani je izdalo koledarček zelo poučne in praktične vsebine. Namen izdaje koledarja je, da se dvigne izobrazba in znanje našega obrtnika v čim večji meri in sicer z malimi stroški. Cena koledarja je Din 13.

Da pride koledar v najširše kroge našega obrtništva, smo ga poslali sledečim obrtnikom v razprodajo, pri katerih ga lahko vsakdo prejme. Nadaljne naslove priobčimo drugič.

Pri g. K. Vilarju, Logatec, g. I. Čampi v Ribnici, g. Perger I. Laško, g. Jan Matevžu na Bledu, g. J. Kacu v Dravogradu, g. Gogala na Jelenicah, g. Bizjak I. v Krškem, g. I. Gabriču v Brežicah, g. Lamove v Polhovemgradu, g. Šuntajs A. v Trbovljah, g. Holobarju Stojanu v Celju, g. Leonard Frido v St. Vidu nad Lj., g. J. Krajčeru v Mariboru, g. Vidmar Karolu v Lj., g. Kos Francu Vel. Bučno p. Novomesto, g. Rozman Avgustu v Boh. Bistrici, g. Čretnik Josipu, županu v St. Jurju ob juž. žel., g. Lamut Stefanu, Cepље 24, p. Vransko, g. Gajzerju, županu v Rogatcu, g. Struppek Karolu v Mokronogu, g. Preželj Jakobu v Novem mestu, g. Handler Franc v Kočevju, g. Sinkovec Lovru v Zireh, g. Korošec Dragotinu v Šmartno ob Paki, g. Stanovnik Antonu, Vrhnika, g. Pollak Ivanu, nač. zadruga usnjarijev v Kamniku, g. Mestnik Ignacu, Drašča vas, p. Zagradec, g. Pavlič Pavlu v Mostah pri Ljub., g. Božič Josipu, Loke pri Zid. mostu, g. Koren Franjo, Maribor, Smetanova 51., g. Rojs Karol, nač. zid. zadr. Maribor, g. Grudnik Rudolfu, Dravlje pri Ljubljani, g. Debelaku Leopoldu, Radeče pri Zid. mostu, g. Vrhovnik Florijan v St. Jerneju, g. Hočev Martinu v Kandiji pri Novem mestu, g. Jeglič Avgustu v Radečah pri Zid. mostu, g. ing. Korenini Maksu, St. Peter pod Sv. Gorami, g. Miklavčič Matej, Trata p. Gorenja vas nad Škfl., g. Žumer Niko, Železniki, g. Nelc Francu, Pudob 40, Stari trg pri Ložu.

Srečno novo leto 1933. želi

PERČINLIČ FRANJO,

elektrotehniško podjetje,

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 16

Srečno novo leto 1933. želi

ŠIMENC HINKO,

ščetar,

Cesta v Rožno dolino

Srečno novo leto 1933. želi

ROZMAN IVAN,

čevljar,

LJUBLJANA, Rožna ulica

Srečno novo leto 1933. želi

GEYER RUDOLF,

ključavničar,

LJUBLJANA, Vošnjakova ul. 10

Srečno in veselo novo leto želi

J. HLEBŠ

družba z o. z.,

sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo,

LJUBLJANA,

Cankarjevo nabrežje 21 — Mestni trg 19

Telefon 30—70

Kakšno leto smo imeli Dravograjčanje.

Čestitamo in želimo si srečo. Neprijetno mi postaja ko se spominjam za leto nazaj. Ne jaz in ne moji tovariši niso najmanj mislili, da nam prinese pretečeno toliko težav, skrbi ter napornega dela, za katero smo želi dostikrat nevhvaležnost. Že začetek leta dne 10./I. 1932. je oznanil, da čaka mnogo presenečenj na obrtnika ter da imamo opravka s skritim sovražnikom. Hočem Vam v noveletni številki našega lista „Obrtnika“ iznesti, kako smo preživeli staro leto, v katerem še ni zmagala pravica.

Pomagaj si sam, pa ti bo Bog pomagal, tako nam pravi naš novi obrtni zakon § 393 in 394, ko pravi, da naj se izreče obrtništvo potom prisilnih in neprisilnih organizacij za sistem zbornice. To vprašanje je postalo glavni vzrok obrtniške cepljenosti. Obrtniki iz Dravograda smo dne 10./I. 32. pokazali, da smo samostojno misleči, povedali smo našim vsiljenim varuhom, da jih odklanjamo in, da hočemo svojo lastno „Obrtno zbornico“. Zato so padle grožnje, katere so se v kratkem uresničile; mi imamo danes zadruga komisarija.

Ker se je nam godila krivica, se je podala deset članska deputacija iz dravske banovine na najvišje mesto v Beograd dne 23./I. 32., ter drugi dan na vsedržavno obrtniško konferenco v Brod na Savi. Na najvišjem mestu smo g. ministrskemu predsedniku izročili resolucijo, v kateri smo zaprosili pomoči, ker se nam krati po zakonu pripadajoče pravice. Zato, ker smo povedali resnico, se le je posadilo ko smo prišli nazaj, na zatožno klop. Na zatožno klop sta me posadila dva neobrnika. Izida Vam še danes ne vem, pač pa bodem tudi skrbel da izveste resnico istega. Znano bo Vam, da v slovenskem časopisju nismo mogli prinesiti resnice o beograjski deputaciji in ne o brodske konferenci v javnost tovarišem. Ta možnost se nam je vzela tudi potem „Obrtnega Vestnika“, kateri nam je obrnil hrbet v najvažnejšem trenutku, ter postal nam nasproten. Toda tovariši in srbski obrtniki so nam pokazali, da smemo res računati na njih bratsko pomoč, saj so nam brezplačno natisnili več izdaj svojih listov. Mi nismo imeli niti enega slovenskega časopisa, ki bi nam bil naklonjen, dočim smo čitali v njih skoraj same protiobrtniške nesrečnice. Ko si bomo torej segali v roke, ter želeli drug drugemu srečno novo leto 1933., nas veže dolžnost, da se spominjamo tudi naših južnih tovarišev, katerim želimo srečno novo leto, kot hvaležni prijatelji in tovariši.

V starem letu smo izgubili tovariša Ivan-a Mihelčiča, katerega se ob novem letu vsi spominjamo, ter želimo, da nas v novem letu ne doletijo še kake druge izgube iz naših vrst.

Za doseg obrtniških pravic, ki jih ponuja obrtni zakon, se je v pretečenem letu vršilo mnogo obrtniških zborovanj. To so nam bila grenka šola skozi vse leto, ter velike preizkušnje za v bodoče. Doživeli smo, da na lastnih obrtniških zborovanjih nismo smeli govoriti, ter smo si to pravico pridobili le s silo, zaradi česar se nas je proglašalo za razgrajče. Ker smo svojim tovarišem na zborovanjih povedali resnico, je rodilo posledice da se je takega ubogega obrtnika spravilo pod ključ, ali, kljub temu obrtnik ne more lagati.

Že dne 14. in 21. februarja je bil sklep seje skupne obrtne zadruge v Marenbergu, da se vrši dne 28./II. 1932. zadruga občni zbor z izglasovanjem sistema zbornice. Zadruga je bila nad 300 članov močna, ter je bilo v naprej razvidno, da izvemši 4—6 članov, glasujejo vsi za „Obrtno zbornico“. Zmaga je bila v ogromni večini zagotovljena za obrtno. Pač pa tukaj obrtnikom potem ni bilo dano izraziti svoje želje na ta način, da se ta občni zbor še do danes ni vršil.

Na nekem zborovanju smo sprožili misel o nabavljalnem zadrugaštvu. Na tem zborovanju je bil navzoč tudi g. predsednik zbornice odseka g. Rebek. On je o zadrugaštvu izjavil, da obrtnik za zadrugaštvu ni sposoben, da smo premalo zreli, da smo mi obrtniki le dobri delavci, ampak slabi trgovci itd. Dobro smo razumeli g. Rebeka, kateri nam je hotel na diplomatski način povedati, da se nahaja naša zahteva v takem položaju, da bo to šlo radi trgovine v zbornici težko, ker ona bo napela vse svoje moči proti nameravanemu zadrugaštvu.

Po zaključku nekega obrtniškega zborovanja se mi pridruži nek član ljubljanske skupne zbornice, ter začne govoriti. „G. Kac, kaj Vi pravzaprav hočete z Vašo ločeno zbornico? Jaz mu odgovorim, da mi nočemo ničesar drugega, kakor svojo „Obrtniško zbornico“, v kateri nas trgovina in industrija ne bo ovirala pri delu za obrtniški napredek. Ta gospod me je na to misel hotel prijazno opozoriti, da sem o vsem premalo podučen, češ, da mi že itak imamo ločeno zbornico, to je obrtni odsek, ki ima svojega predsednika, da se pri plenarnih sejah skupno razpravlja samo radi proračuna, drugače pa nimajo z obrtniki, trgovci in industriji ničesar odločati. Kako se nas z takimi trditvami vara, hranim dokaz in sicer: strogo obrtniški, ker jako važen in usode pomemben

akt je izšel pod št. 22224 dne 23./XI. 1932. od Trgovske zbornice, na katerem podpisuje veletrгоvec g. Ivan Jelačin in v katerem spisu se odloča usoda obrtništva v Dravogradu. Zato vprašam, kje je obrtni odsek s svojim predsednikom in ali se tam sploh kaj ve o tem, da nam trgovec stavlja vprašanje kam hočemo pripadati pri razpustu naše zadruge? Kje imamo torej mi obrtni odsek v naši skupni zbornici, ter ali je mogoče, da bi temu obrtnemu odseku predsedoval neobrnika, ki trdi član zbornice, da trgovci z nami nimajo nič opraviti? Bog daj, da nam prinese novo leto več boljšega, ter sreče obrtništva v bodoče.

Kac Josip, krojaški mojster, Dravograd.

Srečno novo leto želi

RUTER LADKO, DRAVOGRAD

avto-prevoznništvo in ključavničarstvo,

Srečno novo leto želi

KAC JOSIP, DRAVOGRAD

krojaško podjetje,

Usnjarji dravske banovine.

Na neštete nam došle pritožbe in vprašanja s strani zadrugašnih članov zadruge usnjarijev dravske banovine podajamo sledeča navodila v prepričev nezakonite trgovine.

Vsakega nabiralca oziroma prekupevalca kož, kateri ne poseduje pooblastila, kake za nakup tega blaga upravičene tvrdke, je naznaniti obrtni oblasti dotičnega kraja. Dotični nabiralec mora biti zaposlen pri kaki tvrdki in poleg tega še pri O. U. Z. D. zavarovan, oziroma posedovati mora tako zvano potniško legitimacijo, ki jo izda zbornica za trgovino, obrt in industrijo. O številu tako zaposlenih nabiralcev kož potom usposobljenih tvrdk, pa naj se obvesti davčne uprave dotičnega kraja in sicer v svrhu pravilnega obdavčenja prometa ali vsled konkurence še enega obrata več (šušmarja.) (To poviša davek od 8% na 10%).

Samostojen obrtnik (ne usnjar), kateri se poleg svojega rokodelstva peči z nakupom kož, mora zato imeti poseben obrtni list, ki mu ga izda sresko načelstvo. Če je pa tak nabiralec pooblaščen od kake za ta nakup usposobljene tvrdke, mu mora slednja preskrbeti potom Zbonice potniško legitimacijo in, o kateri mora biti obveščena tudi ona davčna uprava, v katere okolišju se nakupuje kože. Usposobljeni trgovci pa, ki se pečajo s trgovino raznega blaga in že z nakupom surovih kož morajo imeti iz zdravstvenega stališča zato posebna skladišča oziroma lokale.

Vsak neuspeh vaših pritožb na merodajna mesta naj se nam z vestnimi podatki in naslovi prizadetih sporoči. Obrtnim oblastem pa svetujemo, da je nezakonito šušmarstvo možno preprečiti le z občutno globo in eventuelno strogo kaznijo.

Obenem sporočamo, da je naši prošnji glede dobave industrijske soli monopol. uprava v Beogradu ustregla, kakor sledi: Usnjarški obrtnik, neglede na protokolacijo njegove obrti, lahko naroči za vsakih 6 mesecev najmanj 1000 kg denaturirane soli, za kar mora vložiti na Zbornico za trg., obrt in industr. prošnjo (kolek Din 20) v svrhu obrtne uporabe. Zahteva pa tudi potrdilo o plačanih davkih in prijavo najbližnjemu oddelku finančne kontrole v čigar okolišju se nahaja usnjarški obrat. Vsa taka pojasnila se dobe pri tem oddelku.

Zadruga usnjarijev za dravsko banovino. Načelnik.

Srečno novo leto želi

vsem svojim članom

ZADRUGA USNJARJEV

za Dravsko banovino

in Obrtna zadruga v Kamniku

G. I. Pollak, usnjar iz Kamnika je stavil na zboru trgovcev in obrtnikov v Domžalah dne 8./XII. 1932. sledeče predloge, katere se pa od TOL. uradnika ni sprejelo v resolucijo. (Uredništvo.)

1. Prispevki za bolniško blagajno naj se znižajo, nikakor pa ne zvišajo, ker pomočniki in mojstri moramo vplačevati za naše dohodke že sedaj previsoke prispevke.

2. Naj se nujno zahteva, da se vse obrti, ki so bile po starem zakonu, priznajo in uvrste še v novem obrtnem zakonu pod obrt, ne pa pod trgovino.

3. § 19/4 naj se popravi tako, da se bo glasilo mesto 3 leta — 10 let.

4. Usnjariji morajo plačevati sedaj zgradarino od petih lokalov delavnice. Naj se vsa zgradarina za podeželskega obrtnika ukine.

Srečno in veselo novo leto želi

LOVRO PIČMAN

vodovodna inštalacija, centralne kurjave
in kleparstvo.

LJUBLJANA, Ilirska ulica št. 15

Telefon 2911

Srečno in zadovoljno novo leto želi

FURLAN — KUNAVAR,

stavbeno podjetje,

LJUBLJANA, Rimska cesta 13

Srečno in veselo novo leto želi

KOŠAK IVAN,

slikar in pleskar,

LJUBLJANA, Rimska cesta 23

Srečno novo leto želi

J. POGAČNIK,

trgovina s kurivom,

LJUBLJANA, Bohoričeva 5

Srečno novo leto 1933. želi

EMIL MORE

sodavičar. — Zaloga in prodaja naravnega, brezalkoholnega grozdnega soka,

LJUBLJANA, Šmartinska cesta 11

Srečno novo leto 1933. želi

KOLEŠA ANTON,

tapetnik,

LJUBLJANA, Florjanska ulica 23

Srečno novo leto 1933. želi

HAVLIČEK FRANC,

elektrotehniško podjetje,

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 5

Srečno in veselo novo leto želi

FRANC IN ROZA SMOGAVEC,

HOTEL „SLOVAN“ VRANSKO

Srečno in veselo novo leto želi

vsem svojim cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem, ter se priporoča

Lamut Štefan

splošno ključavničarstvo.

špecialni oddelk za proizvodnjo štedilnikov in peči.

VRANSKO — ČEPLJE,

Leto 1932. na Vranskem.

Poslovno leto se bliža svojem koncu. Potrebno se je ozreti nazaj, da premislimo, kaj smo dosegli, ter kakšen uspeh smo imeli s svojo delavnico. Letna bilanca v vseh strokah rokodelskih obrti bo izkazala približno enako sliko. Promet je v naših krajih letos veliko manjši od lanskega, zaslužek pa tako minimalen, da nekateri nismo zaslužili niti za skromne življenjske potrebe. Kljub temu je mnenje onih, ki nalagajo davke, da obrtnik zasluži, ter lahko plača vse, kar se mu predpiše. Tako mora poravnati prispevke za bolniško blagajno, zavarovalnico, združno članarino, najrazličnejše davke, ki so predpisani v višini, ki so za te čase vseskozi previsoki. Izgleda za izboljšanje položaja obrti ni. Naši določeni zastopniki se za nas obrtnike skoraj nič ne brigajo. Pravijo, kaj obrtnik, on bo že prestal? Slabi izgledi zaslužka vplivajo porazno na obupano obrtništvo, katero je vsled dosedanjih neuspehov izgubilo že ves svoj nekdanji pognos in pogum, ter vero v boljšo bodočnost. Še tisti, kateri so nosili pogumno glavo pokonci ter drzno gledali usodi v obraz, še tisti sedaj omahujejo, ker kriza posla in zaslužka biča neusmiljeno in brezobzirno vse one, ki nimajo protekcije.

Glavni vzrok letošnjega slabega zaslužka je pač splošna svetovna gospodarska kriza. Valovi te krize tudi niso prizanesli naši mladi državi. Skoraj bi mi to krizo prestali brez posebnih velikih težkoč, da ni tako nepričakovano nastal kaos na našem denarnem trgu radi izostalih plačil reparacij. Razni brezvestni ljudje so z raznimi izmišljotinami spravili nepoučeno ljudstvo v nezaupnost, ter s tem povzročili obupen zmeden položaj, ki ga danes preživljamo. Takrat ko je bil čas, bi morali naši določeni zastopniki energično zahtevati, naj se tudi naši obrtniški interesi zaščitijo kakor kmečki. Uspešnejše bi se moralo zatirati tudi nelojalno obratovanje (šušmarstva) potem pri državnih dobavah, dati prednost malemu obrtniku, pri zaščitnih carinah upoštevati želje obrtnikov itd.

Kaj smo obrtniki v tem pogledu dosegli, to vsi dobro čutimo pri mrtvili v delavnici. Prva dolžnost naše TOI. zbornice v Ljubljani naj bi bila, da manjšega in slabotnejšega obrtnika zagovarja in ščiti. Kako so nas pri TOI zaščitili, občutimo vsi. Ali naj ostane še nadalje pri nas taka skupna zbornica trgovine, obrti in industrije, kot smo jo imeli dosedaj? — Ne! — Mi hočemo svojo lastno „Obrtno zbornico“, ki bo delala tako, kakor zahtevajo interesi malega obrtnika. Nočemo biti nikakoli priveski trgovine ali industrije. Razloga imamo dovolj za to zahtevo. Glavni vzrok pa je neuspešnost nje dela v prošlosti in, ker se interesi obrtnika skoraj vedno križajo s trgovskimi.

V nadi, da bomo obrtniki dobili še možnost zgraditi si lastno „Obrtno zbornico“ po svoji prosti volji in želji, želim vsem cenjenim tovarišem obrtnikom srečno in bolj uspešno novo leto.

Lamut Š., ključ. mojster,
Vransko — Čeplje.

Položnico za poravnavo naročnine lista »Obrtnik« ste založili. Poišcite jo takoj in nakažite Din 30.— še danes, da zopet ne pozabite.

Rajko Sajovic:

O slogih pohištva.

Nadaljevanje št. 12. „Obrtnika“.

Rokoko slog. 1700—1800.

Baročnemu slogu je sledil koroko slog. Višek prehoda iz enega načina ustvarjanja v novo oblikovanje je prehodni slog imenovan režans (style regence), iz katerega se je izoblikoval lahki in lični rokoko. Domovina mu je Francija, kjer se je razvijal za vladavine Ludovika XV. in XVI., razširil se je po deželah severno Alp, ter dobil najugodnejša tla v Nemčiji. V stavbarstvu se ni več polagala največja pažnja zunajosti, temveč se posvečala vsa skrb notranjosti.

Pohištvo rokoko sloga za vladanje Ludovika XV. je pravzaprav en sam ornament, samo rezbarsko delo. Za predložke služi motiv polža, školk, kitje cvetja, dolgo vzpenjajoče se listje, človeške in živalske podobe, slike malih angelov in drugo. Vse to je za okras živahni obdelavi, gibčne, navidezno nepravilne, a vendar elegantne črtne izpeljave. Ornamenti se upodabljajo v ne povsem strogi simetriji. Pohištvo je zelo sloke oblike. Čisto nove vzbočene forme se pojavljajo. Krivulja se ne uporablja samo za sestavo črtne oblike ornamentov, temveč za cele ploskve, ki so v svojem prerezu zasločene ali vzbočene, in to ne samo male ploskve, temveč vsi sprednji in stranski deli omar, vitrin, miz, stolov ter sploh mnogobrojnega pohištva. Noge miz in stolov so tako zasločene, da nosijo svojo lastno težo. Ostri robovi se skoro ne najde, istotako se tudi ne uporablja strgarskih del.

Pohištvo romanskega, gotskega, ter sloga renesanse, se je izdelovalo skoro samo iz hrastovine, za dobo baroka iz orehovine, a za časa rokoko sloga iz orehovine in lipovine. Slednja se rabi predvsem za rezbarska dela, katera se morajo pozlatiti.

Čeravno spadata slog Ludovika XV. in Ludovika XVI. oba v dobo rokoko-ja, se vendar zelo ločita med seboj. Pohištvo iz dobe Ludovika XVI. ni več tako razgibano v svojih oblikah. Zasločeni ploskev se ne najde. Vse je zopet ravno, vendar ne v ostrih, temveč v poševnih robovih (floris), kateri so pa okrašeni z rezbarijami, štiriočnimi ovalnimi in okroglimi rozetami. Uležbine (kehlung) so okrašene s bisernimi vrvicami in jajčastimi letvami. Rezbarije so zelo snažno izvedene, ter zelo bogate. Strgarsko delo pride zopet do veljave in to posebno pri podpornih stebrih, kateri se končujejo v nogah, ter so tudi okrašeni z rezbarijami.

Ta druga doba rokokoja se močno naslanja na antiko, ter posnema prosto naravo. Niti v Franciji, ne v Nemčiji se rokoko slog ni obdržal. V deželah južno Francije, ter v Angliji se pa sploh ni uveljavil, ter je tam še naprej prevladoval barok, ali pa so se vrnili h klasičnim oblikam. (Nadaljevanje sledi.)

Srečno in veselo novo leto želi

knjigoveznica, galanterijska delavnica,
okvirji za slike,

MATKO POGAČNIK,

LJUBLJANA, Kongresni trg 12

J. KOŠAR NASL. D. COTIČ,

splošno kleparstvo in vodovodne instalacije.

kritje lesno-cementnih streh,

LJUBLJANA, Hrenova ulica 7

Telefon štev. 28-03

Srečno novo leto 1933. želi

D. LANČOŠ,

mizarstvo,

LJUBLJANA, Wolfova ul. 12

Srečno novo leto 1933. želi

CASERMAN MATEJ,

modno krojaštvo.

LJUBLJANA, Šmartinska c. 9

Obrtniki, obrtnice! Čitajte, priporočajte in razširjajte naš list, ki zastopa prave obrtniške težnje!

Obrtništvo v Laškem nima nič dobrega.

Laško, pol letoviško pol industrijsko mesto, katerega prebivalstvo obstoji deloma iz uradništva, v glavnem pa iz trgovcev in obrtnikov, preživlja težke čase. Osobito obrtništvo, katero je najštevilnejše, občuti vso težo gospodarske krize.

Ako upoštevamo, da je zadnja leta ustavilo obrat več tovarnen, da premogokopi odpuščajo delavstvo, preostalemu pa znižujejo plače, da tare kmeta pomanjkanje denarja, potem razumemo, da obrtništvo katero živi, tu v glavnem od kmeta in delavca ne cveto rožice.

Pretečeno leto je bilo zelo slabo za oblačilne stroke, najbolj so pa prizadeti kovači in kolariji, prvič zato, ker kmet nima denarja, deloma pa radi nabave motornih vozil, kjer je gonilna sila inozemski bencin.

Tudi izgledi za bodočnost niso preveč rožnati za nas obrtnike. Dasi prične obratovati tekoma leta nova pivovarna, ter se obeta ustanovitev tekstilne tvornice, ni upati na kako večje izboljšanje. Le ako se upostavi polni obrat na rudniku od katerega živi takorekoč cela okolica, zamoremo upati na zboljšanje.

Vendar pa obrtnik kljub slabim izgledom ne sme kloniti glave. Z železno voljo do življenja in z ljubeznijo do dela gremo v novo leto s trdnim upanjem, da nam bo bolj naklonjeno od starega. Želimo vsem zavednim in samostojno mislečim obrtnikom, ki so za Obrtno zbornico, uspešnejše novo leto.

L. C.

Srečno in veselo novo leto želi
vsem cenjenim naročnikom,
PETERNEL FRANC,
krojač
LAŠKO

Srečno in veselo novo leto želi
vsem cenjenim naročnikom,
ARNUS JOSIP,
mizar
LAŠKO

Srečno in veselo novo leto želi
vsem cenjenim naročnikom,
CILENŠEK JOSIP,
klepar in vodovodni instalater
LAŠKO

Srečno in veselo novo leto želi
vsem cenjenim naročnikom,
HRASTELJ PETER,
strojno mizarstvo
LAŠKO

Srečno in veselo novo leto želita
vsem cenjenim gostom
LOJZE in TILČKA GRACER,
gostilna
LAŠKO

Veselo novo leto
vsem obrtnikom-somišljenikom ločenih
zbornic in čitateljem »Obrtnika«
želi
**SKUPNA OBRTNA ZADRUGA
V KOZJEM**

Srečno in veselo novo leto želi
vsem cenjenim naročnikom,
STREL LUDOVIK,
čevljarški mojster
RAJHENBURG

Srečno in veselo novo leto želi
vsem cenjenim naročnikom,
GERŠAK MIHAEL,
čevljarški mojster
RAJHENBURG

Obrtniki iz Rajhenburga.

Z žalostjo zremo nazaj v leto 1932 in si želimo, da takega nikoli več ne dočakamo. Pogubna, naravnost porazna je bilanca posebno za našega malega obrtnika. Vse gorje, vsi udarci, ki morajo malega obrtnika srečati ali doleteti v življenju, so se letos zgrnili na nas, najtežji udarec nas je pa zadel s skoraj popolno ustavitvijo tukajšnjega rudnika. Izgube, ki smo jih pri tem utrpeli, segajo v težke deset tisočake samo na kreditiranih izdelkih, za katere vemo, da ne bodo nikoli plačani. Kaj te izgube za nas pomenijo? Skozi vse skromno življenje si z žuljavimi rokami garamo in delamo, da bi se preživotali, pa pride nad nas kakor pogubonosna toča in nam uniči ves trud in sad našega dolgoletnega dela. To je bilo za nas letos ustavitev tukajšnjega rudnika. Če pogledamo v našo usodo naprej, vidimo, da zadobiva obrtnik smrtonosne udarce od vseh strani.

Obrtniki se pred vsem ne upoštevajo in se mu ne pomagajo, ko mu neizprosni konkurenčni boj industrije hoče naravnost uničiti njegovo skromno delavnico. Najhujše so pri tej industrijski konkurenci prizadete oblačilne stroke, pred vsem, čevljarstva. Po kakovosti dela in izdelka zamore ročno delo še vedno nadkriliti tvorniško v vsakem oziru in to tudi v cenah. Ravno vsled tega naše tožbe ne veljajo toliko čez domačo industrijo, pač pa ne moremo najti vzroka in podlage temu, zakaj da ima pri nas tujec toliko moči, kateri odjeda tisočem in tisočem čevljarjem kruh z svojimi manj vrednimi nehygieničnimi gumijevimi izdelki, kateri takorekoč izvalja denar iz ljudskih žepov in izrablja današnjo krizo za to, da se dela za občega dobrotnika. Faktorji ne gledajo to početje, kakor vidijo nas male, po svojem mišljenju še vedno dobro stoječe obrtnike. Sedaj nam predpisujejo še večje davke, ker jih pa seveda ne moremo plačevati, zato nas rubijo. Dragi tovariši! recimo, dovolj je tega! Strnimo se, saj čutimo eno in isto. Mi rabimo svojo Obrtno zbornico. Mi ne mremo imeti zaupanja do tistih, ki nas ne poznajo. Mi si hočemo kovati usodo sami, sami odločati o svojih vprašanjih. Zato živela tovariška obrtniška vzajemnost! V našem kraju smo ustanovili čevljarški obrtniki lastno gospodarsko združenje za nabavljanje svojih potrebščin. Preje smo dolgo hodili vsak svoja pota, toda izkoriščanje, ki smo ga doživljali, nas je končno vendar izmodnilo in znašli smo se vsi na skupni poti do cilja. Naš obstoj je sigurnejši na jezo tistih, ki so nas izkoriščevali, in mi smo se med seboj sporazumeli.

Obrtniki! Vsi storite tako! Združite se!
V lastni slogi je moč!

**Ludovik Strel, čevljar, mojster,
Rajhenburg.**

Kako pridobivamo bencin.

Bencin se pridobiva potom izhlapevanja nafte (surovega zemeljskega olja). Če segrejemo tako nafto na 50—100 stopinj Celzija izhlapeva iz nje bencol, bencin, če grejemo nafto še na višjo toploto, dobimo petrolej, olje za mazanje, razne masti itd. Zemeljsko olje ali nafta se pridobiva iz zemeljskih globin sledeče: Na kraju, kjer se misli, da bode v zemlji nafta, se navrtava v zemljo lukno in ta je včasih lahko 100—1000 in tudi čez 2000 metrov globoka. Vidi se torej, da je iskanje nahajališč nafte zelo draga in riskantna stvar.

Vrtanje se vrši približno sledeče: [Kraj, kjer se po zunanjih znakih domneva kot nahajališče nafte (izpuhtevanje plina ali umazano po petroleju smrdeče močvirje ali okolica že znanih nahajališč nafte) se premeri in določi točko, kjer se bode vrtalo v zemljo. Na tem kraju se izkopie zemlja za temelj vrtnega stolpa, nadalje se postavi strojnica za parne stroje, odnosno električno centralo, zgradi se cesta. Navozi se na ti-soče metrov železnih cevi in drogovi.

Na prostoru postavijo 30—40 m visoko ogrado v obliki piramide, ki se imenuje vrtni stolp. V ta vrtni stolp se obesi do 70.000 kg težak zemski sveder. Sveder je votel, ter 50 cm debel. Ko se sveder vrteče pogreza v zemljo (radi teže), se skozi luknjo v svedru „pumpa“ vodo, katere izpira vso navrtano zemljo iz jame. Ob svedru nastane na ta način večja odprtina, kar se izrazi zato, da natikajo na sveder cevi, ki se pogrezajo s svedrom v zemljo. Ko se je ves sveder pogreznil v zemljo, se na njega pričvrsti drug konec za podaljšek in se vrta naprej. Tako vrtanje traja 3 do 6 mesecev. Ako se naleti na nafto, je trud poplačan, če pa ne, je bilo vse delo zastonj in v zemlji ostanejo tudi vse pogrezne cevi. Predstavljati si moramo 2000 ali več metrov dolg sveder, koliko dela, previdnosti in stroškov povzroča njegovo vrtanje, izpiranje navrtane zemlje, pogrezanje cevi itd. Predno se prevrta do nafte, je veliko vprašanje, kako bode olje iztekalo. Zamisliti si moramo pritisk, ki leži na takem podzemnem jezeru nafte, ki je 2000 metrov globoko, zračni pritisk 200—500 atmosfer. (200 do 500 kg pritiska na vsak kvadratni centimeter). Lahko se zgodi, da to olje udari s tako silo na dan, da požene vse v mesecih pogrezne cevi in svedre sto in sto metrov visoko v zrak in uniči vse delo. Sedaj pa, če se pri takem izbruhu olja zadene jeklo ob kamen, ki povzroči iskro, vžge ta iskra nafto. To se je že često dogodilo in takega ognja ni lahko ogasiti. Da ne udari olje z vso svojo silo na dan, primešajo vodi, s katero izpirajo navrtano zemljo, težke tekočine, ki tišči na olje z večjo težo navzdol, kakor olje navzgor. Toraj tehta 1 liter tekočine sedaj mnogo več kakor kilogram.)

Nato se pumpa v jamo vedno lažjo tekočino, da se njena teža toliko približa teži nafte, da se ta prične mešati z vodo in iztekati. To delajo toliko časa postopoma, da teče končno čista nafta. Seveda to ni vse tako enostavno, kakor sem tu opisal, temveč to je samo bistvo ali princip pridobivanja nafte.

Ko se potegne sveder iz jame, se ugrezne kot konečno zaključno cev tako, ki je prevrtna kot sito, da preprečuje dviganje kamenja. Teža 1 litra nafte je samo 60—70 dkg. Nafta je v začetku iztekanja pomešana z zemljo, pozneje pa teče čista, temnorjava tekočina. Izteka v pripravljene tanke in se nato polni v cisterne ter z vlakom odvažajo v rafinerije, kjer se segreva in predeljuje. Vrtni stolp se podre in prenese na drugo mesto, kjer se bode vrtalo nanovo za novimi nahajališči. Iz te jame pa teče nafta skozi mesece brez vsakega pripomočka. Tisoče in tisoče vagonov nafte iztoči eno samo tako navrtanje. Vrednost nafte ene dobre luknje se ceni na 10—20 milijonov dinarjev zaslužka v nekaj mesecih. Nahajališča nafte so pa dostikrat le nekaj desetnih metrov narazen, kjer je treba vrtati drugo luknjo.

Bencin se dobi pa tudi iz premoga na ta način, da se premogov ogljik veže s plinom vodikom. To vezanje se vrši pri toploti ca. 350°C in pod pritiskom čez 200 atmosfer. Sistem takega pridobivanja bencina se imenuje Bergiusovo pridobivanje bencina iz premoga ali utekočinjenje premoga.

V bencolu in bencinu se topi kaučuk, gutaperha in maščobe. Bencinovi hlapci pomešani z zrakom so visoko eksplozivni (bencinski motorji). Bencin se vname že pri 80—150°. V naši državi do sedaj še nismo našli nahajališč nafte, vendar se pa navrtava zemlja na raznih krajih, kjer se kažejo kakor znaki za njeno nahajališče.

Dipl. teh. Kunstler A.

Srečno in uspešno novo leto želi
PUC GUSTAV,
kleparski mojster in vodovodni instalater,
LJUBLJANA, Tržaška c. 9

Srečno in veselo novo leto želi

Smole Anton
železolivarna
Dobrova pri Ljubljani

Srečno novo leto 1933. želi
FRANC RUS,
 modno čevljarstvo,
LJUBLJANA, Celovška cesta 43

Srečno novo leto želi
 vsem svojim cenj. odjemalcem
MARTIN MAHKOTA,
 pletilna industrija,
LJUBLJANA, Celovška cesta 44

„KURIVO“
 D. Z. O. Z.,
LJUBLJANA, Dunajska cesta 33,
 želi vsem cenjenim odjemalcem
 veselo novo leto!

Srečno novo leto 1933. želi
IVAN ČEHE,
 trgovski vrtnar
LJUBLJANA VII, Gasilska 14

Srečno novo leto 1933. želi
 tvrdka **JAKOB FLIGL** dediči,
 kleparstvo in vodovodna instalacija,
LJUBLJANA, Gregoričičeva ul. 5
 Telefon 3354, Rimska c. 2

Šušmarstvo.

Gabrič I., Brežice:

(Nadaljevanje.)

V letošnjem letu je bilo od štirih brežiških zadrug vložnih pri srezkem načelstvu mnogo ovadb. S tem pa še ni rečeno, da imamo v tukajšnjem okolišu samo toliko šušmarjev. Upoštevati moramo, da zadruga največ ovadb, ki jim jih pošljejo zadrugi, niti ne morejo pri srezkem načelstvu vložiti, ker dobijo od svojih članov tako malo podatkov, da že v naprej vedo, da bo ovadba brezuspešna. Upoštevati moramo tudi, da dosti šušmarjev nikoli ne ovadi, ker se vsak boji njihove maščevalnosti, upoštevati pa moramo tudi, da bi je upravičen obrtnik trd boj za svoj obstanek in toraj dostikrat nima ne časa ne priloge, da bi si dobil potrebne podatke, da bi svojo ovadbo zadosti utemeljil. Konečno je pa treba upoštevati tudi, da je dosti šušmarjev toliko rafiniranih, da je nemogoče dobiti podatke za ovadbo, čeprav upravičen obrtnik vidi, da šušmar dan na dan dela. Če upoštevamo vse to poleg tega pa prištejemo še one šušmarje, katerih stroke imajo svojo zadrugo izven Brežic, lahko s sigurnostjo trdimo, da imamo v sodnem okraju Brežice šušmarjev in prepričan sem, da tudi v sodnem okraju Sevnica ni dosti boljše, če ne morda še slabše. Ravno na istem je tudi krški srez.

Tovariši, vprašali se boste, kako je to v moderno urejeni državi mogoče in kaj je temu vzrok. Vzrokov je več in ti so naslednji:

1. V vsem povojnem času so postopale oblasti premilo, kaznovani so bili navadno le oni

Srečno in veselo novo leto želi
F. & E. REMŽGAR,
 slikar in pleskar
LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 18

Srečno in veselo novo leto želi
KREGAR JOSIP,
 tesarski mojster
LJUBLJANA, Kodeljevo štev. 19
 Telefon 26-96

Srečno in veselo novo leto želi
JAVORNIK Ivan in Frančiška
 mesarija in izdelki svežega in suhega mesa
LJUBLJANA,
 Domobrnska ul. 7—Wolfova ul. 12

Srečno in veselo novo leto želi
BIZJAK IVAN,
 parna pekarna
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta

šušmarji, ki so se nerodno zagovarjali. Kakor hitro pa se je šušmar navadil zagovarjati, se ga ni več kaznovalo. Kazni so bile v največ slučajih premile.

2. Podatkov, katere je navajala ovadba, se ni navadno upoštevalo, če jih ni potrdil sam šušmar. Vedno pa se je upoštevalo zagovor šušmarja, pa čeprav se je isti nasproti žandarmeriji zagovarjal drugače, kakor pa pri razpravi.

4. Podatki, katere navajajo interesentje, ki šušmarje ovadijo, so v največ slučajih pomanjkljivi, zato zadruga ne more vložiti ovadbe, ker ve, da bi bila ista brezuspešna. Če bi hoteli zadrugi načelniki v takih slučajih dobiti vse potrebne podatke, bi morali svoj obrt popolnoma opustiti in se posvetiti samo poizvedovanju. Na žandarmerijo se v teh slučajih, kakor je pokazala praksa, ni mogoče zanašati, ker je ista v tej smeri premočno verzirana, ker ne pozna vseh šušmarskih knifov in spretnosti njih zagovora.

5. Če se pojavi kje žandarmerija na poizvedovanju za kakim šušmarjem, ima proti sebi ves narod, ker ljudstvo naravno podpira šušmarje.

6. Čuje se celo, da imajo šušmarji močno oporo od neke vplivne neuradne strani. Tovariši, katerim so taki slučaji znani, pa niso dovolj energični, da bi proti temu vplivu nastopili, je treba povedati, da njihovo zadržanje ni vredno ponosnega Jugoslovenskega državljana. Pogledajo naj od koga je podpisan zakon o obrtnih, kakor tudi vsi drugi zakoni. Pogledajo naj tudi, da ima vsak zakon naročilo: „Vsem in vsakemu pa, da se mu pokoravajo“. Toraj se sme proti vsakemu nastopiti, ki bi hotel gaziti obstoječe zakone.

7. V boju proti šušmarstvu obrtniki do sedaj še niso nastopili dovolj energično in složno. Vsak obrtnik bi se moral držati gesla, da je treba vedno in povsod nastopiti proti vsakemu šušmarju, pa čeprav bi bil isti sorodnik. Ne pa kakor se do sedaj dogaja, da podpirajo šušmarstvo celo obrtniki sami, vidijo šušmarstvo vsepovsod, samo pri sebi ga nočejo videti.

Tovariši, vsi ti vzroki morajo biti odstranjeni, če hočemo, da se šušmarstvo omeji in polagoma popolnoma zatne. V doseg tega cilja je, da pridejo tu v poštev, proti šušmarjem energično, na podlagi zakonskih določil.

Potrebno je, da nastopijo vse oblasti ob vsestranskem sodelovanju vseh obrtnikov. V prvi vrsti pridejo tu v poštev naše upravne oblasti, pa tudi davčni uradi bi naj storili svojo dolžnost. Obdavčili bi naj vse one, ki kot neregistrirani izvršujejo kako obrt. Omeniti je tudi naše socialne ustanove in zavode. Če bi iste poskrbele za to, da bi tudi neupravičeni obrtniki prispevali svoj delež v socialne svrhe in bi tudi davčne oblasti storile svoje, bila bi konkurenčna zmožnost upravičenega obrtnika izenačena s konkurenčno zmožnostjo šušmarja. Če bi še upravna oblast nastopila odločneje in šušmarje primerno kaznovala, bila bi konkurenčna zmožnost upravičenega obrtnika nad konkurenčno zmožnostjo šušmarja, kar bi naravno moralo povzročiti, da šušmarstvo preneha.

Srečno novo leto 1933. želi
 vsem cenjenim
 obiskovalcem gostilna pri Aškercu,
HABJAN ZDRAVKA,
LJUBLJANA, Aškerčeva ulica 1

Cenjeni tovariši! V doseg tega cilja bi Vam predlagal, da pooblastimo sklicatelje našega zborovanja, da se isti v imenu nas vseh obrtnih na merodajne faktorje in jih v imenu nas vseh opozore, da je takojšnji energičen nastop proti šušmarjem neizogibno potreben in za upravičenega obrtnika davkoplačevalca eksistenčnega pomena, pa tudi za finančno stanje države bi bilo neugodno, če bi odpadel eden izmed stebrov, na katerih država stoji, ako bi odpadel eden izmed virov državnih dohodkov.

Dalje predlagam, da pooblastimo prireditelje zborovanja, da isti v našem imenu predlagajo na merodajnem mestu našo zahtevo, ki gre za tem, da se zadruga povabi, da po svojih organih sodelujejo pri poizvedbah v šušmarskih slučajih, kar bo žandarmeriji v veliko oporo, ker so obrtnikom razmere daleko bolj znane, kakor pa žandarmeriji, zadrugam se naj pa pripozna pravico, kaznovanja šušmarjev.

Da se šušmarsko zlo čimprej odstrani, Vam cenjeni tovariši priporočam:

1. Da nastopite proti šušmarjem odkrito in odločno in ovadite vsakega šušmarja, najsibo te ali one stroke in se nikakor ne plašite pred maščevalnostjo ovadenih.

2. Da v ovadbah podaste vedno zadosti tehničnih podatkov, če pa vložite pomanjkljivo ovadbo, ker iz strahu pred šušmarjem ne morete dobiti točnih podatkov, ponudite svoje sodelovanje žandarmeriji.

3. Da šušmarjem ne daste nikakega dela, pa čeprav bi ga kril kak upravičen obrtnik.

4. Da nihče ne prevzame v izvršitev kakega dela, ki ne spada v njegovo stroko in tudi za nobeno ceno ne krije kakega šušmarja, pa čeprav bi bil isti njegov prijatelj ali sorodnik.

5. Vsakega šušmarja, pa naj že izvršuje to ali ono obrt, naznanite davčni upravi, kajti s tem da izvršuje obrt neupravičeno in ni nikjer registriran, po zakonu še odvezan plačevanja davkov.

6. Da naznanite vsakega šušmarja, ki za posluje pomožno osobe OUZD.

7. Da zberete podatke o protizakonitem postopanju onih, ki izrabljajo svoj položaj v to, da šušmarje na katerikoli način podpirajo.

8. Kakor proti šušmarjem samim je nastopiti tudi proti onim obrtnikom, ki sličejo nekakim pocestnicam, da oprostite najumestnejšemu izrazu, in svojo firmo posojajo šušmarjem.

9. Da še ne vržete pušk iz rok in ne utečete v tabor šušmarjev, za oddajo obrtnic je še vedno čas. Saj ne plačujete davka od obrtnic, temveč od opravljenega prometa in od dohodka.

Tovariši, moj namen je osvetliti šušmarsko vprašanje po možnosti vsestransko, ne glede na zamero z leve ali z desne. Prosim Vas, pojdemo na delo v določenem pravcu in uspeh ne bo izostal.

Društvo Jugoslovanskih
obrnitkov za Dravsko banovino
 želi vsemu obrtništvu Jugoslavije
uspešno in srečno
novo leto

Tiskali J. Blasnik nastl., Univerzitetna tiskarna in litografija,
 d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.